

„Ládasfia”

FEHÉRVASÁRNAP

A húsvéti ünnepkör zárónapja fehérvasárnap. Ekkor volt szokásban, elsősorban Zala és Somogy megyében, de a moldvai magyaroknál is a szertartásos barátsághözjárás szokása, a *komálás*, *mátkálás*. A komatálon többnyire hímes tojás vagy piros tojás, sütemény, gyümölcs és bor volt. A komatálat a nagyobb lányok a kisebbekkel küldték el a választott barátnőjükhöz, verssel beköszöntve:

*„Komatálat hoztam,
Fel is aranyoztam,
Koma küldte komának,
Hogy váltsa ki magának.
Ha nem váltja magának,
Küldje vissza komának.”*

A kapott ajándékokat, ha elfogadták, kicserélték, a bort a sajátjukkal öntötték fel. Gyakran ettől kezdve magázódtak. Az Ormánságban a nagylány legkedvesebb pajtásának, leendő komaasszonyának személyesen vitte a mátkatálat. A tálon hímes tojások, sült-főtt percc és csokor pántlika volt. Kiss Géza leírása szerint a mátkáló vers a csokor közé volt téve papírlapon:

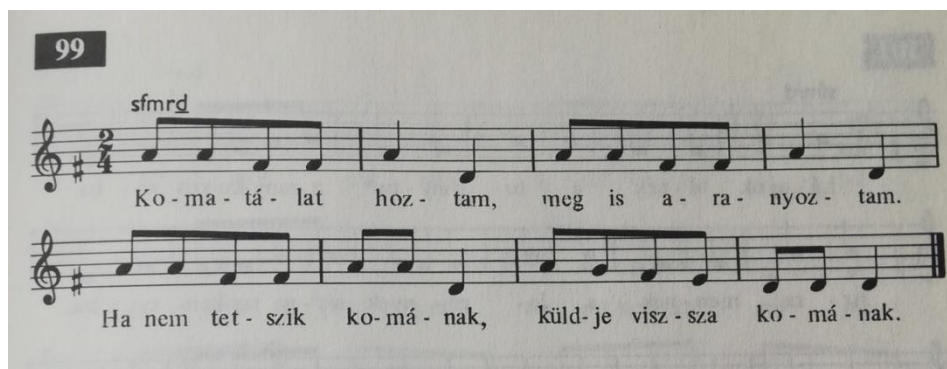
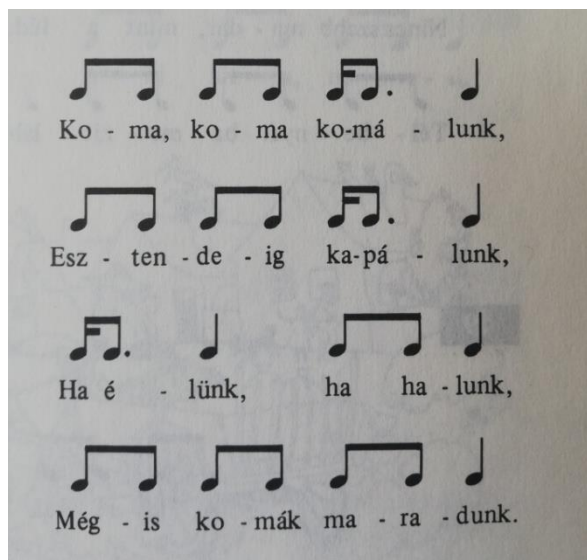
*„Mátka, mátka mátkázzunk,
Hónap délre komázzunk,
Ha éljünk, ha haljunk,
Mindég mátkák maradjunk.”*

A leány bement a házba, megcsókolta leendő mátkáját, az elvette a tálat, megköszönte, s a következő esztendőben viszonzta. Göcsejből gyerekek mátkálását, komálását írták le a század elején, akik például „Mátka, mátka, mátkállunk, száz esztendeig szánkállunk” szavak kíséretében tojást cseréltek.

Tojáscserevel kötöttek örök barátságot a moldvai magyar fiatalok:

„Húsvét után való vasárnapra mondtuk, mátkáló vasárnap. Akkor a piros tojást, amit húsvétkor festettek, azt akkor megírták, szépen kivirágozták és lemosták a festőt rivulla. Aztán a lányok váltották fel egymással. Azt mondták, kereszt, másiknak azt mondta, vésát váltott, másiknak mátkát váltott. Azt úgy hívta mátká, örökké, az mátkája vót örökké, akivel vésát váltott, az vésája, akivel keresztet váltott, az keresztkéje vót. S a legények úgy hívták egymást, vére” (Klészse; Bosnyák S. 1980: 122).

Mondókák, dalok:

Komatól

Mesék, versek:

Mihail Pljackovszkij: Lecke barátságból

Kutya-macska barátság - Népmese

A kolbász, a béka és az egér - magyar népmese

Nem ér a nevem! - angol mese

Levendula néni meséi: Ignác, a nagykirály(mp3)

Fésűs Éva: Kutya macska barátság

Visszajött a répa - kínai mese

Vlagyimir Szutyjev: Vidám mesék / A gomba alatt